

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Isagoge Ad Amorem Divinvm

Pennequin, Pierre

Antverpiae, 1661

Cap. 27. De zelo animarum, quodq[ue] in omnibus officiis erga proximum sit ultimò spectanda salus animæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47132)

CAPUT XXVII.

*De zelo animarum, quodq̄
in omnibus officiis erga
proximum sit ultimò spe-
ctanda salus animæ.*

I.
Perver-
sum ho-
minum
de animi
rebus ju-
diciam.

HAlluciamur plurimum in re-
cta rerum æstimatione, dum
ea quæ oculos corporis fugiunt,
vix suum plerumque apud nos
pretium inveniunt. Furatur ali-
quis pecuniæ vim ingentem; do-
mum proximi incendit, capitalia
sunt ista, & omnibus suppliciis
castiganda: alter verò dum clam
famæ detrahit, dum turpiloquio,
& obscænis narratiunculis ani-
mum pueri, aut virginis pestilen-
tibus flammis accendit, & lepi-
dus, ac disertus homo habetur.
Hic si aliquid apud se non suum,
sed ad proximum spectans repe-
riat, continud restituit; at verò
dum nescio quam animi aliena-
tionem fovet & charitatem be-
nevolentiamque quam proximo
debet, non exhibet, se crimino-
sum non putat, quia non ita ocu-
los ferit furtum illud, imò dum
ocasio de proximo illo bene lo-
quendi se offert, tacet, vel ip-
sum silentium, quàm sit ab illo a-
versus, dicit. Ita si centum pau-
peres quis simili vestimento do-

net, omnium in se oculos & ora
tantâ libertate convertit, at si
Concionator aliquis centum ani-
mas, pigritiæ gelu torpentes, flâ-
mis amoris accendat, quia ille in
oculos spectantium non cadunt,
nihil, quod famam publicumque
præconium mereatur, fecisse ju-
dicatur.

Corrigendus ergo est error il-
le vulgaris, & animarum super
res cæteras præstantia propius
inspicienda, quantusque sit in
illam Christi amor, quàm gra-
tum illi quod in illis juvandis im-
penditur studium, & quàm exi-
miâ in cælis mercede compensan-
dum.

S. Catharina Senensis animam
famæ peccatricis, cujus salu-
tem precibus impetrarat, è cor-
pore egredientem vidit tantâ pul-
chritudine, ut illi explicandæ im-
par sit omnis eloquentia. Tam
Christus ad illam: Vides filia ho-
mini meritò pro salute rei tam exi-
miæ pulchritudinis labores om-
nes esse subeundos, & cum ego
tanta pro illa fecerim, & passus
sim, homini non inferiora esse
toleranda. Dixit illa deinde Con-
fessario: Pater, si unius animæ
pulchritudinem posses intueri, li-
benter pro ejus salute centies
morte appeteres; & quid mirum,
cùm Christus vitam mille mun-
dis nobiliorem pro unica semel,
& millies, si necesse foret, libenter

2.
Animæ in
gratia
pulchri-
tudo.

R r r 2 daturus

daturus sit.

3. ^{Quanto} Beata Magdalena de Pazzi, cum studio curanda animæ subditurum. Christus animas, quas illi instituendas formandasque in tirocinio traditurus erat, commendaret; volo, inquit, ut pro mensura gratiæ, quam tibi dabo, tot tibi oculos procures, quot animas tuæ curæ commissurus sum; volo ut famelicis sis cibus, sitientibus potus, nudis vestimentum, captivis hortulus, & afflictorum consolatio. Vidit ipsa in raptu unum aliquem in cælo gemmis undique radiantem, & intellexit gemmas illas repræsentare animas, quas ille Christo cæloque pepererat.

S. Catharinam Genuensem lego edoctam cælitus, ut exoratione Dominica sumeret verbum, fiat ex Ave Maria nomen Jesu, & omnibus sacris paginis verbum Amo: quo innuebat cælum, inter cætera, quæ à nobis potissimum exigit Deus, amorem esse saluitemque animarum.

Hinc Magdalena de Pazzi suis Novitiis hac cogitatione stimulos addere solebat, nimirum Deum aliquando rationem repetiturum fœcordiæ & negligentia, qua factum fortè est, ut mille ad inferos corruerint animæ, quæ saluæ fortè fuissent, si quâ par est diligentia ac fervore sanguis Christi à nobis æterno Patri ad earum salutem fuisset præsentatus: non est actio, quæ in hunc finem hoc san-

guine purpurari, Deoque offerri non possit. B. Gertrudis dum Dominica septuagesimæ, quando populus genio ante quadragesimam dies aliquot indulgere solet, apud se cogitaret, quid gratum facere posset Deo, docuit illam Christus, ut cum aliquid corpori conveniens, ut sunt cibus, potus, somnus aut quid simile, caperet, corde vel ore ita Deo illud antè repræsentaret: Domine, hunc cibum sumo, aut hoc vel illud aggredior junctum tuo amori, quo inter homines agens illud sanctificasti, simile quid operans ad laudem & gloriam tui Patris, totiusque generis humani salutem, teque suppliciter rogo ut hoc modo tuo amori conjuncta redundet ad majorem beatorum, qui in cælo sunt, hominumque qui in terris agunt, salutem, & eorum, qui in purgatorio torquentur, levamentum. O quàm res actionesque bene procederent, si Christi actionibus velut insertæ novam inde ad animarum bonum efficaciam fortirentur! Aristoteles in pauperem ingratum aliquam elemosynam contulerat; cumque amici dicerent; beneficiorum illud videri malè collocatum: dixit hominis mores non attendi, sed naturam auxilio egentem: qui Christiano pauperi aliquid pro corpore subsidij largitur, bonum opus facit; sed longè altiùs assurgit, & charitatem

4. Praxis bonæ intentionis à Christo edocta.

5. Et Elemosynæ faciendæ.

tatem suam exaggerat, qui simul prece silentio ad Deum factâ illi animæ salutem impetrare conatur; & cum non suppetit, quo corpori ejus succurratur, semper tamen hoc reconditum pro ejus salute votum est in promptu, quod illi denegari non debet; multò magis illi profuturum ait S. Ambrosius, quàm omnis pecunia, quam ex vendita hæreditate derogare posset. Bonum consilium hærenti datum, omni bonorum temporalium largitioni præponderare, ait S. Chrysostomus: Si subsidio corporeo hominem è faucibus mortis eripuisse tanto in die supremi judicij, ab ipso judice præconio extolletur, tantaque mercede compensabitur; è Dæmonis unguibus & morte sempiterna eruisse perituram animam, quid tandem laudis præmiique merebitur?

S. Antonio Florentino Archiepiscopo sportulam fructibus plenam obtulerat homo rusticanus sperans à liberali Præsule munus aliquod se relaturû: in sed fecellit eum spes sua: nam Præsul laudatis fructibus, & gratias homini agens hoc tantum illi dixit: Deus tibi copiosè retribuatur, amice mi Rusticus spe frustratus, mæstus abibat, & querulus: Cum id resciscens Archiepiscopus hominem revocat, & in una chartula verba, Deus tibi retribuatur, exscribi, at-

que in una parte bilancis illam reponi; in alterâ verò parte sportulam cum fructibus collocari jussit, ac præpoderante chartula & sportulam in altum elevante rusticum allocutus: Vide, inquit, mi homo, quantû exigua precatio multis opibus apud Deum prævaleat, & me deinceps, ut iniquum, tui doni æstimatorem non accusa. Ut hoc nostris animis altè infigeret Christus, in oratione, quam nobis dictavit, vult ut in commune oremus, non pro uno, sed pro toto populo, inquit S. Cyprianus, quia totus populus unum sumus: & sic unum pro omnibus orare voluit, quomodo in uno omnes ipse portavit. Atque hic est primus modus promovendi salutem animarum, supplicationibus pro illis apud Deum agere, & amovendis salutis impedimentis, & adjumentis procurandi gratiarû uberrimos imbres precum assiduitate de cælo impetrare: hunc sui ordinis scopum præcipuum ait fuisse S. Theresia. Cor mihi dolore diffunditur, inquit, dum tantam animarum ruinam aspicio: juvate me Sorores meæ in Numine pro illarum salute exorando: in istum finem huc congregatæ estis, hic est finis vocationis vestræ, hoc potissimum hujus instituti negotium: huc spectare debent vestra desideria, vestra lacrymæ, vestraque omnes supplicationes: & cum

Rrr 3 obji-

Hier. 25.
in Act.

Epist. 159.

6.
Primus animas juvenandi modus oratio.

7.
Zelus S. Theresia.

Lib. de via
perfect.

obicere potuissent de sua etiam salute cogitandum, & deprecandum: vult illas omnem sui cogitationem deponere, Deo sic magis curæ fore. Quid refert, inquit, si usque ad diem iudicij, in carcere purgatorio detinear, dummodo vel uni tantum animæ salutem adferat: nec animosius dixit, quàm fecit; nam pro Prælato sui ordinis defuncto, quidquid meritorum totâ vitâ congesserat, obtulit, & Christum rogavit, ut de suo adderet quantum necesse erat, viditque animam ex illis pœnis ad cælum cum splendore evolantem.

8.
In spiri-
tualibus
dando ac-
cipitur.

Imitare tu hujus Virginis generosum animum, & ubi de animæ salute agitur, tui oblitus, in illarum bonum, quidquid orationum, pœnitentiarumque corradere potes, liberaliter effunde: alia est temporalium bonorum ratio, alia spiritualium; illa non dantur sine substantiæ diminutione, hæc semper erogantur cum augmento, ut notat S. Chrysostronus: sed luculentius rem totam explicat S. Anselmus: *Quisquis, in-*

Tom. 8. in
Genesim 1.
2. ep. 3.

quit, diligit aliquem, aut per dilectionem prodest alicui, scitote, quia plus sibi prodest, quàm alijs: multo namq; majus est, quod tener ipsam charitatem, quàm sit id, quod præstat alijs per charitatem: isti enim id solum, quod charitas ad tempus potest, tribuitur; illi vero, & hic ipsa

charitas tribuitur, & in futuro quantum ipsa est, retribuitur. Id expertus est Sacerdos ille homo heroicæ charitatis, qui cum desperandum offendisset, ut miserum erigeret, omnia sua bona illi, quantum poterat, largitus est, ejusque in se mala suscepit: hinc respirans alter confessionis Sacramentum obivit, & expiatus mortuus est: mense post Sacerdoti apparuit, proque charitate gratias egit, seq; æternis jam bonis frui denuntiavit: cumque ille rogaret, quid de suis meritis, quæ in illum transtulerat, actum esset, respondit ea ob actum summæ charitatis conduplicata fuisse & geminata corona gloriæ pensanda. Qui norunt vel animæ unius pretium, cæterorum oblitus, in ejus salutem tanto feruntur amore, ut non tantum orationes, aut elemosynas; sed etiam prolixam inediam, aliasque corporis afflictiones offerant, Christo Domino etiam auctore, & suatore. B. Luthgardis rerum humanarum satura ad sponsi sui perennes in cælo amplexus anhelabat: cum ecce Christus vulnera manuum, pedumque & lateris ipsi ostendens: Vide, inquit, filia, quomodo hæc vulnera mea clament, & efflagitent; ne finas frustra me pro peccatoribus ea pertulisse, vitamque posuisse; lachrymis itaque & corporis afflictionibus Patrem meum illis offensum

9.
Probatum
exemplo.
Spec. Ex
emp.

10.
Et B. V.
Consilio.

offensum placare stude. Illa jam hortante B. Virgine Dei Matre jejunium strictissimum septennio observarat, sicco pane & cerevisiâ vitam tolerans: quo finito alterum septennium Christo suafore exegit pari fermè abstinentiâ. Maria Ogniacensis, ut animam blasphemiz cogitationibus diu vexatam, ac inde in desperationis barathrum præcipitem, ex illa voragine extraheret, quadraginta dierum sibi indicto jejunio, ac secundo vel tertio tantum per hebdomadam comedens, præcessque ac suspiria congemmans miseram erexit, & sanavit, dæmonemque ad se ut suas leges acciperet, venire iussit. Simile quadraginta dierum jejunium pro periclitantis amici salute suscepit, Deoque revelante, gravissimo discrimine, in quo dubio procul perisset, liberatum didicit, lachrymis & corporis maceratione periculum amolientibus.

11. S. Dominicus, qui pro salute & aliis exemplis. animarum frustulatim dissecari optabat, in eundem finem ferreis catenis tertio usque ad sanguinis profluvium in se defæviebat: tu si tanta non audes, aliquid tamen tibi subtrahere dulcedinis, aut amaritudinis assume, quod velut symbolum cum tot heroicis aliorum facinoribus & castigationibus in commune conferas.

Quanti verò sint hæc meriti,

ostendit Deus aliquando S. Claræ, quæ sororem suam Agnetem dum noctem orando transigit, à terrâ sublevatam vidit, Angelumque tres successivè coronas ejus capiti imponentem: quam cum manè iussisset, quid noctu orasset, eloqui; dixit se primò Dei in ferendis hominum sceleribus patientiam multum admiratam, atque inde se magno dolore, & erga mortales commiseratione commotam fuisse: præterea se amorem Christi in homines, pro quibus sanguinem fuderat, contemplatam, ac deinde cogitatione ad purgatorij ergastulum delapsam, pro utrisque preces fudisse.

Tu, quæso, dum pro animarum salute oras, ferventer, & fidenter id age, eosque, qui negotia ista cælitibus tam grata, tantaque momenti ardentem, & feliciter cum Deo tractarunt, propius aspice: omitto Moysen, & sanctum Paulum, illum de libro vitæ expungi, hunc anathema pro aliis esse cupientes. Vide mecum solitarium istum admirabilis sanctitatis, nomine Lisois, pro discipulo suo à dæmone circumvento deprecantem: Deus, inquit, vis non vis, non dimitto, nisi curaveris eum. Et quod tam fidenter petit, obtinet. S. Catharina pro seclæ fœminæ animam jam agentis salute dum intercedit, ac tres dies noctesque sine interruptione orando

orando persistit, Deumque dicentem audit, non posse se iustitiâ salvâ permittere, ut tam scelerata anima pro meritis suis non puniatur; dixit nihilominus, se de genibus non surrecturam, donec fœminæ salutem impetraret; quod & factum. S. Lutgardis dum Jacobum de Vitriaco postea Cardinalem ægrotantis sanctimonialis amore nimio implicatum, & conciones aliâque munia negligentius obeuntem animadvertit; lachrymis apud Deum precibusque institit ut periculosa amicitia initia abrumpere dignaretur; & cum à Deo se non exaudiri videret, cepit quodammodo Deum nimia duritici accusare. Tum Christus: Quid vis? inquit, ille, pro quo rogas, in contrarium nititur, nec liberari vult. Tum illa magis commota, admirabili fiducia, & in bonum unius animæ zelo inaudito: Aut separa, inquit, me à te, aut hominem, pro quo te rogo, libera etiam non volentem: scilicet sanctissimæ illæ animæ, non se ipsas, sed amorem, quo Deus animas prosequitur ante oculos habebant, illoque fretitantam in petendo fidentiam assumebant.

Unde tristari videntur posse Sancti.

B. Fursæo dixerunt aliquando Angeli unicam in cælo beatis nati tristitiam, (quæ licet in cælo non reperitur ut in terris, habent tamen beati, quod plurimum displiceat, vellentque emendare si

possent.) Tristitia hæc est de perditione animarum: & merito sanè, cum tantum inde Deo decedat gloriæ, & tantis malis res Deo tam chara, quam condidit, pro qua sanguinem fudit, obruatur: venit mihi aliquando in mentem opinari plus Deo accedere laudis & gloriæ ex unius animæ salute, quam hominum universitas ab initio mundi ad ejus usque occasum ipsi deferre possit; item plura peccata blasphemiasque prohiberi, quam ab orbis incunabulis ad ejus usque interitum à sceleratis hominibus in Deum congesta fuerint; quia quidquid inter mundi ortum & occasum boni malive gestum, est certo numero comprehendi potest; quæ verè ab anima immortalis vel in cælo laudes, vel apud inferos blasphemias tota æternitate coacervabuntur, nec numerari possunt, nec ullis limitibus, terminisve concludi. Vident nimirum hæc beatæ illæ mentes, adeoque de unius animæ salute sunt sollicitæ.

Quid mirum cum dæmon Dei animarumque hostis infensissimus tanta rabie in earum feratur perniciem, ut aliquando illum viderit S. Brigitta cum anima coram tribunali Dei comparentem, tanto in illam furore concitatum, ut Deo inter cætera diceret, se majori in ejus exitium ferri desiderio, quam torrens aliquis aquarum

rum impetu violentior cui nullas olei resistere potest, nec carnivoram belluam, quæ præ famis vehementia membra sua devorat, ita in occurrentem prædam capi, ac ipse in animulæ, quam præsentem habebat, æternam perniciem feratur: cumque à Christo interrogatur: cur tanto odio animas prosequeretur, respondit: Quia tu illas amas: cur non possit in nos tantum amor Christi in animas ad omnis generis labores pro earum salute exantlandos, quantum potest in dæmonem ad odij faces inextinguibiles in ejus pectore contra illas accendendas? Ex hoc amore Christi erga animas velut fonte manarunt tot Herculei virorum sanctissimorum pro animarum salute labores: ex hoc profluxit illud Patri Berzæo relictum à S. Xaverio monitum, ut nulli labori parceret, & nullius cuius salutem quæreret, in resistendo pervicaciâ frangeretur; persisteret in superandis obicibus, & cum tantâ ad perdendas animas constantiâ demon utatur, ipse pacem ad eas juvandas, & de ejus unguibus eruendas adferret inque cum finem omnes orationes corporisque castigationes referret. Paria monita dedit Patri Mâfilio in ora Piscatoria laboranti, dicens, ne quantumcumque contumaces desereret; tum enim maxime indigere ipsius auxilio.

Si Scribæ & Pharisæi circuibant mare & aridam, ut unum profelytum facerent, & Judaïsimo initiarent; cum necdum pro animarum salute, Christi mortem obiisset, & quanti valoris vel unica esset animula tanti pretij persolutione demonstrasset, tamen illi eo labore non tam animas, quam lucri aliquid & commodi venerentur; quid par est nos facere post Christi, tantis pro animarum salute labores cruciatuque susceptos? Non ausurum se coram Christo comparere, aiebat S. Xaverius, si non pro animabus salvandis capitis periculum adiret, cum tot mercatores videret pro viii lucello illud non subterfugere.

Non tulit aliquando S. Cardinalis Carolus Borromæus Prælatum aliquem, qui in Diocesi non residebat, suumque gregem aliquis Vicarij curæ committebat; dicens exiguum esse, & alienâ operâ facile gubernandum; non tulit inquam vir sanctus hanc de animarum valore minus dignam æstimationem; dicens vel unicam animam magni Pastoris cura vigilantiaque dignam esse.

Apostolus dum discipulum ad curam animarum cohortatur; in omnibus, inquit, labora, & pauld post: *Labora, ut bonus miles Christi;* κακοπαθήσων, hoc est, omnia mala pro eorum salute perlubenter tolera: quia illi militiæ nomen de-

S ff disti,

14.
Quanto
studio cu-
randas ju-
dicarunt
sancti.

18.
Rabie
mons in
animas.

L. 6. 18.

disti, in qua tuus dux pro iis juvandis vitam posuit. Labora, quia non fructus aut proventus, sed labor; cura, non curatio à te exigitur. quod explicuit B. Virgo apud S. Brigittam hac similitudine: Qui conducit operarium ad laborandum, dicens ei: Porta arenam de littore, & inquire in quolibet onere si fortè in illo reperias granum; non major erit merces si nihil inveniat, quàm si multum: item si quis bellator ad pralium egressus faciensque fortiter nullo captivo abducto redit saucius, non minorem mercedem obtinebit amisso bello, quàm si victoriam esset consequutus. Ita servis meis accidet, qui pro quolibet verbo & opere, quod in animarum bonum impendunt, & labore afflictioneque, quam subeunt premio donabuntur, sive multi convertantur, sive nullus.

L. 4. c. 21.
§ 31.

15.
Quid in earum cultu servandum. Primò recta intentio.

Duo ergo ab hoc animarum venatore exiguntur; primò recta intentio, secundò ingens animi fortitudo atque constantia: quàm vanæ gloriolæ amor & apud homines laudis aucupium hujusmodi homini noceat, vide in Jacobo de Vitriaco, cui aliquando B. Maria Ogniacensis dixit: Vidi hominem tanquam in nubilo versantem nimiam capillorum copiam gravatum atque coopertum; & meretricem fuce deformatam in illum vibrare oculis radium, quo

ex parte nubilum illud discutiebat: superfluas in concionando curas arguebat densa cæcariæ, timoremque non boni successus mentis nubilum, & gloriæ cupiditatem adulatio mortalium, ad instar meretricis radios jacentis nutriebat: has voragine fugæ, qui animarum lucro faciendo operam impendis, & imitare Jacobum, qui cum se illa effigie adumbratum videret, ab istis deinceps totus abhorruit.

Sed & in vanis mortalium terroribus contemnendis virilem animum indue; dic auditoribus, quod audire quidem modò nolunt, sed audisse postea semper volent. Non tulit aliquando Patrem Capucinum contra pauperum oppressiones declamantem oppiduli in Italia gubernator, qui milites illic in præsidio habebat, minatusque est nisi revocaret, que dixerat, barbam se illi evulsurum, & sequenti die eum in finem militibus cinctus concioni adfuit. Hic in principio sermonis, ad effigiem Christi de cruce pendentis, quæ pulpito affigi solet, ore voceque conversus, ita illum alloquitur: Tu Salvator meus & Redemptor, cum mihi concionandi onus imposuisti, jussisti simul ut constanter, & intrepidè veritates tuas annuntiare; sed ecce volunt, ut infami retractatione veritati nubes offundam: Ostende Deus meus, quid

16.
Constantiam in arguendis sceleribus.

17.
Probatà Crucifixi.

quid velis, & ego tibi continuo
minis omnibus ac ipsa morte con-
temptis obsequar: & ecce rem
stupendam; Crucifixus cum stre-
pitu & fragore faciem in oppo-
situm avertit, tam infamem retra-
ctationem à se ferri non posse hoc
prodigio contestans, quod sicut
Ducem cum militibus consterna-
vit, ita concionatori ad vitiorum
constantem infestationem animos
addidit.

18. Animarum bono intentum, ro-
tam, esse si Basilium audimus, o-
portet, semper ad ulteriora ex-
tentum velut rotam, & modica
sui parte terram contingentem:
oportet etiam cervum esse voce
Domini præparatum, qui halitu
è cavernis serpentes extrahat, &
voret, qui cornuum suorum fumo
& odore venenata animalia fuget,
qui ad Deum velut ad fontem a-
quarum sitibundus feratur & mon-
tes libenter incolat; qui cum A-
postolo non sibi vivat; sed ei qui
pro omnibus mortuus est; qui
quietem à laboribus nolit donec
mors illam attulerit, & brachiis
cancellatis in tumulo collocatus
accinatur: Requiescat in pace.

19. Hi nimirum Gedeonis nobis
milites representant, qui unâ ma-
nu tubas gestantes, & alterâ lam-
padem vase testaceo inclusam, hoc

confringentes, & tubas inflantes, morum
repentino sonitu & lumine hosti-
les acies in fugam vertunt, & pro-
sternunt, dum parum de integri-
tate vasculi corporis solliciti, di-
cunt cum Apostolo: *Cum infirmor,*
tunc potens sum, & si qui foris est
homo, destruitur, interior refor-
matur de die in diem. Neque ali-
quod operis pretium facturum
unquam putat eum Teresa, quem
dæmon servandæ valetudinis soli-
tudine tenet implexum.

Omnia omnibus fiunt cum A-
postolo, & non quærunt quod si-
bi utile, sed quod multis, ut salvi-
fiant: à dulcedine contemplationis
cum S. Bernardo Dei voluntate
avelluntur, ut inter spinas occupa-
tionum pro aliorum salute volu-
tentur. Vim sibi cum Maria O-
gniacciensi inferunt; quæ cum inter
delicias amplexusque sponsi, à
nonnullis, qui de longè consilij
causâ advenerant, evocaretur,
cor quasi sibi dividi, ac lacerari vi-
scera sentiebat, ut copiosum etiam
sanguinem evomeret; vincebat
tamen charitas erga proximum, &
cum ea violentia victrix ad eos
juvandos accurrebat. Denique
hujusmodi Christi sectatoribus,
pro animarum salute inter labores
vivere voluptas est, & pro iisdem
morte qualibet emori, lucrum.